

รายงานผลการเข้าร่วมประชุม

2018 Traditional Medicine International Cooperation Forum

ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๒ กันยายน ๒๕๖๑

ณ โรงแรม the Venetian Macao เขตปกครองพิเศษมาเก๊า สาธารณรัฐประชาชนจีน

คณะผู้เข้าร่วมประชุม

- | | |
|--|---|
| ๑. นพ.ปราโมทย์ เสถียรรัตน์
รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์
ทางเลือก (หัวหน้าคณะ) | ๕. นายเจตสิก โพธิ์พันธ์
นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ |
| ๒. ดร.ภญ.อัญชลี จูฑะพุทธิ
ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน | ๖. นางสาวรุ่งทิพย์ เจริญสุข
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ |
| ๓. ภก.สมนึก สุชัยธนาวิช
ผู้อำนวยการกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร | ๗. นางสาวเบญจมา บุญเติม
นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ |
| ๔. นางสาวรัชณี จันทร์เกษ
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ | ๘. นางสาวณัชชา สาสิวรรณ เกษังกรปฏิบัติการ |
| | ๙. นางสาวสุวิมล สุมลตรี แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ |
| | ๑๐. นายอัครกฤทธิ ภูถนอม แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ |
| | ๑๑. นางสาวจิตพิสุทธิ์ สมทา แพทย์แผนจีน |

วัตถุประสงค์การเข้าร่วมประชุม

๑. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้นโยบายด้านการแพทย์แผนจีน และสถานการณ์และแนวโน้มของตลาดยาและผลิตภัณฑ์การแพทย์แผนจีนและสมุนไพรจีนในต่างประเทศ
๒. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาความร่วมมือด้านการแพทย์ดั้งเดิมกับ the Traditional Chinese Medicine Science and Technology Industrial Park (GMTCM Park)

ผลการเข้าร่วมประชุม 2018 Traditional Medicine International Cooperation Forum

สืบเนื่องจากยุทธศาสตร์ Belt and Road Initiative (BRI) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ต้องการผลักดันให้จีนกลายเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของโลก ผ่านเส้นทางสายไหมทางบกและทางทะเลที่เชื่อมจีนกับประเทศต่างๆ ในเอเชียและยุโรปเข้าด้วยกัน โดยการแพทย์แผนจีน (Traditional Chinese Medicine: TCM) ถูกใช้เป็นหนึ่งในเครื่องมือในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกของจีน

เขตปกครองพิเศษมาเก๊า สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางสายไหมทางทะเลตั้งแต่ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ มีการเปิดเสรีด้านการค้าและการลงทุนในระดับสูง และมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ มาเก๊าเคยอยู่ภายใต้การบริหารของโปรตุเกสมาเป็นเวลานาน จึงใช้ทั้งภาษาจีนและโปรตุเกสเป็นภาษาราชการ และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาโปรตุเกส รัฐบาลจีนจึงเห็นถึงศักยภาพในการเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความร่วมมืออุตสาหกรรมการแพทย์ดั้งเดิม ภายใต้แนวคิด “One Centre, One Platform” และ



มอบหมายให้ the Traditional Chinese Medicine Science and Technology Industrial Park (GMTCM Park) จัดการประชุม 2018 Traditional Medicine International Cooperation Forum ขึ้น เพื่อเป็นเวทีให้องค์กรภาครัฐ มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัย รวมถึงหน่วยงานและผู้ประกอบการจาก ภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ได้หารือความร่วมมือด้านการแพทย์ดั้งเดิม และแลกเปลี่ยนสถานการณ์ และแนวโน้มทางการตลาดการนำเข้าและส่งออกยาและผลิตภัณฑ์การแพทย์ดั้งเดิมและการแพทย์แผนจีนทั้ง ในและต่างประเทศ

การประชุม 2018 Traditional Medicine International Cooperation Forum จัดขึ้นเป็นครั้งที่ ๔ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๔๐๐ คน ประกอบด้วย ผู้แทนจากภาครัฐและเอกชนของจีนและประเทศ ต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น ไทย กัมพูชา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โมซัมบิก โดยกิจกรรมที่สำคัญ



ประกอบด้วย ๑. การนำเสนอ Theme Report ใน ประเด็นเรื่อง “การบูรณาการและการยกระดับ อุตสาหกรรม” และ “ศักยภาพอุตสาหกรรมใหม่และ โอกาส” ๒. การประชุมเพื่อจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) และการแสดงผลผลิตภัณฑ์การแพทย์ดั้งเดิม และสมุนไพร และ ๓. การศึกษาดูงาน ณ GMTCM Park ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองจูไห่ มณฑลกวางตุ้ง สาธารณรัฐ ประชาชนจีน

๑. Keynote Speeches & Theme Report

ผู้เชี่ยวชาญจากภาครัฐและเอกชนได้รับเชิญให้บรรยายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ “การบูรณาการและ การยกระดับอุตสาหกรรม” และ “ศักยภาพอุตสาหกรรมใหม่และโอกาส” โดยสามารถสรุปประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

■ Traditional Chinese Medicine-Innovation and Development Strategies

Prof. Gerhard Franz ผู้แทนคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญของ GMTCM Park และอดีตรประธาน คณะทำงานแพทย์แผนจีนเพื่อจัดทำ European Pharmacopoeia และคณะทำงานสารประกอบทางเคมีใน พืช (Phytochemistry Group) เพื่อจัดทำ German Pharmacopoeia ได้บรรยายเกี่ยวกับสถานการณ์ของ การแพทย์ดั้งเดิมในภูมิภาคยุโรป ความต้องการของตลาดโลก รวมถึงปัญหาอุปสรรคของยา/ผลิตภัณฑ์ การแพทย์ดั้งเดิม ในการเข้าสู่ระบบตลาดยุโรป ดังนี้

การแพทย์ดั้งเดิม (Traditional Medicine) ที่นิยมในยุโรป ได้แก่ Traditional Chinese Medicine, Ayurvedic Medicine (อินเดีย), Southamerican Medicine และ Northafrican Medicine โดยการแพทย์ แผนจีน หรือ Traditional Chinese Medicine ถือว่าได้รับความนิยมมากที่สุดในขณะนี้

Prof. Gerhard Franz ได้เปรียบเทียบความแตกต่างของศาสตร์การแพทย์แผนตะวันออกและ ตะวันตก ไว้ว่าการแพทย์แผนตะวันตกเน้นการรักษาเฉพาะจุดที่เกิดโรค (Reductionistic approach) ในขณะที่แผนตะวันออกใช้การรักษาแบบองค์รวม (Holistic approach) โดยยาสมุนไพรของแพทย์แผนตะวันออกมี การใช้พืชวัตถุ สัตว์วัตถุและธาตุวัตถุในทำยา ในขณะที่แผนตะวันตกใช้เพียงสมุนไพรเท่านั้น ปัญหาที่พบในยา สมุนไพรของการแพทย์แผนตะวันออกคือการผลิตมักทำตามวิธีแบบโบราณที่สืบทอดกันมา ไม่มีมาตรฐาน กระบวนการ หรือคู่มือปฏิบัติงาน ซึ่งต่างจากยาแผนตะวันตกที่มีการกำหนดมาตรฐานไว้ชัดเจน

สถานการณ์การแพทย์แผนจีนในตลาดโลกนั้น พบว่าการแพทย์แผนจีนเป็นที่ยอมรับไปทั่วโลก และความต้องการยาที่มาจากสมุนไพรของคนทั่วโลกเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น บริษัทยาจึงหันมาสนใจวิจัยและพัฒนา พืชเวชศาสตร์ (Phytomedicine) มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในการพัฒนา monograph ของสมุนไพรจีนให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นเครื่องยืนยันความปลอดภัยยาแผนจีนและสมุนไพรจีน

ปัจจุบัน ยา/ผลิตภัณฑ์การแพทย์แผนจีนในตลาดยุโรป มี ๒ ประเภท คือ

๑) ยา/ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ต้องขออนุญาต ได้แก่ วัตถุดิบสมุนไพร (traditional crude herbal drug), ชิ้นส่วนสมุนไพรสำหรับต้ม (decoction pieces), ยาแกรนูลสำหรับใช้ในการสั่งยา (granules for prescription)

๒) ยา/ผลิตภัณฑ์ที่ต้องขออนุญาต ได้แก่ ยาแผนจีนที่วางจำหน่ายในตลาดโดยไม่ต้องมีใบสั่งยา (Chinese patent medicines), ยาแกรนูลสำหรับใช้ในการสั่งยาแบบตำรับ (granules for prescriptions complex formulas) และการรักษาแบบดั้งเดิมด้วยยาสมุนไพรจีนที่ได้มาจากตลาดของคนจีน (TCM phytomedicines from the Chinese market)

จุดอ่อนของยา/ผลิตภัณฑ์การแพทย์แผนจีน คือ คุณภาพของยาแผนจีนในตลาดยุโรปยังไม่สม่ำเสมอ พบปัญหาการระบุชนิดของพืชสมุนไพร ปัญหายาฆ่าแมลง และสารปนเปื้อน ขาดข้อมูลการศึกษาด้านเภสัชวิทยาของส่วนประกอบสำคัญ (active ingredients) และไม่สามารถรับรองความสม่ำเสมอ ความปลอดภัย และประสิทธิผลของยาแผนจีนได้ นอกจากนี้ ในตลาดยุโรป ยังไม่มีกฎหมายหรือข้อบังคับเฉพาะสำหรับยา/ผลิตภัณฑ์แผนจีน ยุโรปมีกฎหมายการขึ้นทะเบียนยาสมุนไพร แต่กฎข้อบังคับนั้นก็ยากแก่การปฏิบัติเมื่อนำมาใช้กับยาสมุนไพรจีน เนื่องจากยาสมุนไพรในยุโรปห้ามมีสัตว์และแร่ธาตุเป็นส่วนประกอบ นอกจากนี้ ไม่สามารถนำข้อมูลของ Chinese Pharmacopoeia มาใช้กับ European Pharmacopoeia ได้ เพราะวิธีการและมาตรฐานไม่เหมือนกัน และการจัดประเภทของยา/ผลิตภัณฑ์แผนจีนยังไม่ชัดเจนว่าอยู่ในผลิตภัณฑ์ประเภทใด เช่น ผลิตภัณฑ์เพื่อการรักษาโรค อาหาร อาหารเสริม หรือ เครื่องสำอาง

■ Outlook for TCM in Light of Medical Development in the Guangdong-Hongkong-Macao Greater Bay Area

Mr. Liao Xinbo อดีตผู้ตรวจราชการของ Guangdong Provincial Health and Family Planning Commission เห็นว่าการบูรณาการความร่วมมือทางการแพทย์ในพื้นที่อ่าวระหว่างมณฑลกว่างตุ้ง ฮ่องกง และมาเก๊า จะช่วยส่งเสริมให้เกิดนโยบายการควบคุมคุณภาพและการรับรองมาตรฐาน และสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของผู้เชี่ยวชาญจากทั้ง ๓ เมือง

ปัจจุบัน โรงพยาบาลในจีนมีขนาดใหญ่ขึ้น ส่วนทางกับประเทศอื่น ๆ ที่โรงพยาบาลมีขนาดเล็ก ซึ่งในอดีตยาถือเป็นรายได้หลักของโรงพยาบาล แต่ในอนาคต แพทย์จะใช้ยาเพื่อประโยชน์ของผู้ป่วยมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ โรงพยาบาลควรมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของบริการเช่นกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับจีนแผ่นดินใหญ่ พบว่าในฮ่องกงและมาเก๊า มีระบบการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์แผนจีนดีกว่าจีนแผ่นดินใหญ่ ดังนั้น จึงควรส่งบุคลากรจากฮ่องกงและมาเก๊าไปที่ฝูโจวหรือ มณฑลกว่างตุ้ง ส่งผู้เชี่ยวชาญมาอบรมและให้ความรู้แก่บุคลากรของมาเก๊าและฮ่องกง แทน และควรมีการตั้งศูนย์ประสานงานการแพทย์แผนจีนขึ้น เพื่อเชื่อมระหว่าง ๓ เมือง

Mr. Liao Xinbo ให้ข้อเสนอแนะแก่นักลงทุนว่าบริการทางการแพทย์แผนจีนควรเน้นเรื่องบริการดูแลสุขภาพ แบบ outer service มากขึ้น โดยยกตัวอย่างอเมริกาที่มีบริการในโรงพยาบาลเพียงร้อยละ ๑๙ เท่านั้น ซึ่งต่างจากจีนที่บริการส่วนใหญ่ยังอยู่ในโรงพยาบาล

■ Enabling Excellence in Patient Care: Dubai A Health Sector Overview

Dr. Ramadan AlBlooshi ประธานกรรมการบริหารของ Dubai Healthcare City Authority – Regulatory (DHCR) กล่าวถึงอุตสาหกรรมด้านสุขภาพในสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (UAE) ว่ามีการเติบโตอย่างรวดเร็วเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศ และการเพิ่มขึ้นของอัตราการเกิดโรคที่เกิดจากการใช้ชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน (lifestyle disease) เช่น เบาหวาน ภาวะหลอดเลือดหัวใจ เป็นต้น ดังนั้น รัฐบาล UAE จึงมีเป้าหมายพัฒนาคุณภาพของระบบสุขภาพ ใน ๓ มิติ ได้แก่ ๑. สุขภาพพื้นฐาน ๒. โครงสร้างพื้นฐานของระบบสุขภาพและการดูแลป้องกันโรค และ ๓. ความพึงพอใจทางสุขภาพกายและใจ ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของ UAE ในปี ๒๐๒๑ ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของประเทศ โดยผลักดันให้ดูไบเป็นนครแห่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แทนที่การท่องเที่ยวน้ำมันเหมือนในปัจจุบัน

Dubai Healthcare City เป็นโครงการที่เกิดขึ้นในปี ๒๐๐๒ เพื่อพัฒนาให้ดูไบเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของคนทั่วโลก แบ่งออกเป็น ๒ เฟส ได้แก่ เฟสที่ ๑ เน้นการศึกษาทางการแพทย์และการดูแลสุขภาพ ตั้งอยู่บนพื้นที่ ๑ ล้านตารางฟุต เฟสที่ ๒ เป็นศูนย์สุขภาพด้านการแพทย์เสริมและทางเลือก ที่บูรณาการร่วมกันหลายศาสตร์จากทั่วโลก เช่น การแพทย์อายุรเวทของอินเดีย การฝังเข็ม การจัดการกระดูก โฮมีโอพาธี การแพทย์ยูนานี การแพทย์แผนจีน ฯลฯ มีพื้นที่ ๑๙ ล้านตารางฟุต

ผู้นำจีนและ UAE ได้ลงนามความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นทางการเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา โดย Dubai Healthcare City ยินดีให้ความร่วมมือแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนามาตรฐานการแพทย์ทางเลือก และการแพทย์แผนจีน กับหน่วยงานของจีน

■ Analysis on the Market Prospect of TCM Formula Granules

Mr. Zhang Ziran รองประธานคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านยาแผนจีน สมาพันธ์การแพทย์แผนจีนโลก (the World Federation of Chinese Medicine Societies) กล่าวว่าแม้ว่ายาแผนจีนในรูปแบบแกรนูลในประเทศจีนจะอยู่ในกระบวนการทวนสอบการผลิตเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการผลิตจริง (Pilot Production Stage) แต่ยาในรูปแบบแกรนูลกลับกำลังขยายเข้าสู่ระบบตลาดอย่างรวดเร็ว โดยคาดว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า ภายในระยะเวลา ๓ ปี

ปัจจุบัน มี ๖ บริษัทที่ได้รับอนุญาตจาก The State Food and Drug Administration ของจีนให้สามารถดำเนินการผลิตยาในรูปแบบแกรนูลตามกระบวนการ Pilot production ได้ โดยมีวัตถุดิบสมุนไพรมากกว่า ๖๐๐ ชนิด (จากทั้งหมด ๑,๒๐๐ ชนิด) ถูกผลิตเป็นยาเดี่ยวในอุตสาหกรรมยาแผนจีน จากการประมาณการในเบื้องต้น การผลิตยาแผนจีนในรูปแบบแกรนูลสามารถทำกำไรได้ถึง ๒.๓ พันล้านหยวน ในปี ๒๐๑๑ ซึ่งเพิ่มมากขึ้นจากปี ๒๐๐๖ ถึงร้อยละ ๕๘.๗๗ จึงกล่าวได้ว่าการผลิตยาแผนจีนในรูปแบบแกรนูลเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนวงการแพทย์ Mr. Zhang Ziran ได้เปรียบเทียบ ยาในรูปแบบแกรนูลว่าเป็นเสมือนสะพานที่ช่วยให้บริษัทขนาดเล็กในจีน ได้ก้าวเข้าไปลงทุนในตลาดสากล

Mr. Zhang Ziran ให้ความเห็นว่า ปัจจุบัน โรงพยาบาลที่ได้รับอนุญาตให้ขายยาในรูปแบบแกรนูลยังมีจำนวนน้อย ในอนาคตอยากให้มีจำนวนโรงพยาบาลเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะโรงพยาบาลของรัฐ เพื่อขยายตลาดของยาในรูปแบบแกรนูลให้เพิ่มมากขึ้น

■ Analysis of innovation Capacities of China's Listed Pharmaceutical Companies

Ms. Tao Jianhong รองผู้อำนวยการ the Southern Medicine Economic Research Institute ซึ่งอยู่ภายใต้ Food and Drug Administration กล่าวว่าในขณะนี้ จีนได้พยายามเร่งปล่อยยาตัวใหม่ออกมาสู่ท้องตลาด รวมทั้ง เพิ่มทางเลือกในการรักษาที่หลากหลายให้แก่ผู้ป่วย และส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมยาของจีนอย่างแข็งขัน เนื่องจาก ยาส่วนใหญ่ที่มีการผลิตในประเทศจีนเป็นยาสามัญ (generic drug) และประสิทธิภาพในการวิจัยและพัฒนาของจีนยังด้อยกว่ามาตรฐานสากล ดังนั้น เมื่อมียาชนิดใหม่เข้าสู่ตลาด ก็จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยาทั้งหมด บริษัทฯ จะถูกกระตุ้นให้พัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ในการวิจัย และข้อมูลการวิจัยเรื่องความปลอดภัยที่ได้จากการทดลองทางคลินิกของต่างประเทศ สามารถนำมาใช้ในระยะเวลาวิจัยภายในประเทศสำหรับยาที่ขึ้นทะเบียนในประเทศจีน ทำให้กระบวนการทางการตลาดของยาใหม่ในประเทศจีนใช้ระยะเวลาสั้นลง

■ The Internationalisation Strategies for Domestic Pharmaceutical Companies

Dr. Luo Min นักวิจัยและรองผู้จัดการบริษัท Guizhou Bailing Group กล่าวถึงการทำงานของ บริษัท Guizhou Bailing Group ว่าบริษัทมีความมุ่งมั่นตั้งใจการวิจัยและพัฒนา และผลิตยาพื้นบ้านของชนเผ่าม้ง (Miao ethnomedicines) โดยบริษัทได้ทุ่มเทให้การพัฒนายาพื้นบ้านของชนเผ่าม้ง ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สร้างกลุ่มธุรกิจด้วยเครือข่ายอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมระบบสุขภาพ บริษัทให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยในปี ๒๐๑๗ บริษัทได้รับสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์จำนวน ๕๖ รายการ สิทธิบัตรด้านสาธารณูปโภค จำนวน ๓๐ รายการ สิทธิบัตรด้านการออกแบบ จำนวน ๔๘ รายการ และ สิทธิบัตรด้านสิ่งประดิษฐ์ของยาพื้นบ้านของชนเผ่าม้ง จำนวน ๑๗ รายการ

■ Develop a big band of traditional Chinese medicine to promote its internationalization and innovation

Mr. Zhao Chao ประธาน Buchang Pharmaceutical Group แสดงความเห็นว่ายาสุมุนไพรมันไม่เพียงแต่จะใช้สำหรับประชากรภายในประเทศจีนเท่านั้น แต่ยังสามารถใช้สำหรับประชากรทั่วโลกได้อีกด้วย โดยได้ยกตัวอย่างประเทศ/บุคคลจากทั่วโลกที่ใช้การแพทย์แผนจีนในการส่งเสริมสุขภาพหรือรักษาโรค เช่น Michael Phelps นักกีฬาว่ายน้ำชื่อดังที่ใช้การครอบแก้วรักษาโรค ชาวอเมริกันเชื้อสายจีนที่ใช้การแพทย์แผนจีนในการรักษาโรคเรื้อรัง จำนวนหมอฟันฝังเข็มในฝรั่งเศสที่มีจำนวนมากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน ในปัจจุบัน

สถานการณ์โรคเรื้อรังที่คุกคามประชากรในประเทศจีน ว่ามีอัตราการเสียชีวิตสูงถึงร้อยละ ๘๖.๖ และจากสถานการณ์นี้ทำให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและเป็นปัญหาขององค์การอนามัยภายในประเทศ จึงเกิดการคิดค้นยาสุมุนไพรรักษาเพื่อที่จะลดปัญหาการเสียชีวิตของผู้ป่วย โดยการรักษาแบบผสมผสาน มีการนำการแพทย์แผนจีนเข้ามาผสมผสานร่วมกับการรักษาตามแนวแพทย์แผนตะวันตก โดยการรักษาดังกล่าวเกิดโรคจากภายในและภายนอกพร้อมกัน Mr. Zhao Chao ได้เปรียบเทียบวิธีการรักษาตามแบบแผนจีนและแผนตะวันตกให้ผู้ฟังเข้าใจ ดังนี้

การรักษาตามแบบแผนจีน

๑. ให้ความสำคัญกับสภาพจิตใจ สภาพสังคม และสภาพแวดล้อมของผู้ป่วย
๒. สอบถามหาต้นตอสาเหตุการเกิดโรคที่แท้จริง
๓. ทำการตรวจวินิจฉัย โดยอาศัยประสบการณ์ของแพทย์และสังเกตการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยรวมถึงการฟื้นฟูในระยะต่างๆของผู้ป่วย

๔. ตรวจวินิจฉัยอาการโดยรวมทั้งหมดและนำมาศึกษาเพื่อหาวิธีและแนวทางการรักษา
การรักษาตามแบบตะวันตก

๑. ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางชีวภาพที่ก่อให้เกิดโรค
๒. ทำตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีการทดสอบปัจจัยของการก่อเกิดโรค
๓. ให้ความสำคัญกับระยะของการก่อเกิดโรค
๔. ให้ความสำคัญกับความคิดของหน่วยการเรียนรู้ในการเกิดโรค

Mr. Zhao Chao กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ยาจีนไม่เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลก ว่าเกิดจากคุณภาพของยาจีนยังคงไม่เสถียร ส่วนประกอบของตัวยาไม่ชัดเจน การควบคุมคุณภาพของการผลิตยาไม่ได้มาตรฐาน และแหล่งที่มาของตัวยาไม่แน่นอน ดังนั้น จึงควรให้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์แพทย์แผนจีนแก่ประชากรโลก เพื่อการพัฒนาและความก้าวหน้าของแพทย์แผนจีนในอนาคต

๒. Business Matching

ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบการ ผู้แทนจำหน่ายยาแผน
ดั้งเดิมจากทั่วโลก ได้รับเชิญให้เข้าร่วมประชุมเพื่อ
แลกเปลี่ยนข้อมูลการค้า การลงทุน และการขึ้นทะเบียนยา
แผนดั้งเดิมและสมุนไพร รวมทั้งช่องทางการเข้าสู่ระบบ
ตลาดยาแผนดั้งเดิมในจีนและต่างประเทศ โดยสามารถสรุป
ประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

▪ ตลาดยาแผนดั้งเดิมในยุโรป

ปัจจุบัน ตลาดของยาแผนดั้งเดิมในยุโรปเติบโต
มากขึ้น เนื่องจากคนหันมานิยมใช้ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ
มีชาวยุโรปที่ใชยาแผนดั้งเดิมและสมุนไพรคิดเป็นร้อยละ
๑๔.๕ จากประชากรทั่วโลกที่ใชยาแผนดั้งเดิมและสมุนไพร
โดยเยอรมันและฝรั่งเศสถือเป็นตลาดสำคัญของยาแผน
ดั้งเดิมและสมุนไพร การขึ้นทะเบียนยาสมุนไพรและ
ผลิตภัณฑ์สมุนไพรในยุโรป ทำได้โดยผู้ประกอบการยื่น
เอกสารต่าง ๆ ตามที่กำหนด ส่วนยาตำรับที่มีองค์ประกอบ

ที่ซับซ้อนต้องมีมาตรฐาน GMP ในการผลิต (ยุโรปยังไม่
รับรองมาตรฐาน GMP Australia) รวมทั้งมีประวัติการใช้
ในยุโรปไม่น้อยกว่า ๑๕ ปี ซึ่งการขึ้นทะเบียนของยุโรปจะ
แตกต่างจากออสเตรเลียและแคนาดา ดังนั้น การขึ้น
ทะเบียนยาแผนดั้งเดิมเป็นผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจึงเป็นอีก
ทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้ยาแผนดั้งเดิม/สมุนไพรสามารถ
เข้าไปในตลาดของยุโรปได้ง่ายขึ้น โดยผลิตภัณฑ์นั้น ต้องมี
คุณภาพ ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยด้วย



▪ ตลาดยาแผนดั้งเดิมในอาเซียน (กัมพูชา ไทย และฟิลิปปินส์)

การแพทย์ดั้งเดิมของกัมพูชาอยู่ในช่วงฟื้นฟูความรู้หลังจากถูกทำลายเมื่อยุคเขมรแดง ซึ่งกัมพูชา กำลังผลักดันให้การแพทย์ดั้งเดิมเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพของประเทศ ปัจจุบัน กัมพูชายังไม่มีโรงพยาบาล การแพทย์ดั้งเดิม หรือ มาตรฐานของยาแผนดั้งเดิม เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการผลิตในครัวเรือน ดังนั้น หากผู้ประกอบการต่างชาติสนใจนำเข้าหรือผลิตภัณฑ์การแพทย์ดั้งเดิมมาขายต้องยื่นขออนุญาตจาก Department of Drug and Food ของกัมพูชา

การแพทย์แผนไทยเป็นที่นิยมในการรักษาโรคและดูแลสุขภาพของคนไทยเช่นเดียวกับการแพทย์แผน ตะวันตก โดยปัจจุบัน บริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนจีน (การฝังเข็ม) ได้ถูกบรรจุในระบบ บริการสุขภาพของประเทศแล้ว ทว่ายังไม่รวมการรักษาด้วยยาแผนจีน ดังนั้น ในโรงพยาบาลของรัฐจึงยังไม่มี การใช้ยาแผนจีนในการรักษาแก่ผู้ป่วย ยาแผนจีนมีวางขายในร้านขายยา หรือโรงพยาบาลและคลินิกเอกชนที่ มีบริการการแพทย์แผนจีน โดยผู้ประกอบการที่ต้องการนำเข้ายาแผนจีนต้องขึ้นทะเบียนกับสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยาของไทยก่อน และเนื่องจากยาแผนจีนมักมีสรรพคุณรักษาโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ซึ่งในประเทศไทย ยังไม่มีผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนยาแผนดั้งเดิมในกรณีนี้ จึง แนะนำให้ขึ้นทะเบียนเป็นอาหารเสริมเพื่อให้สามารถเข้าสู่ระบบตลาดได้ง่ายขึ้น แต่หากผู้ประกอบการสนใจ ขึ้นทะเบียนเป็นยา ก็สามารถทำได้เช่นกัน เพียงแต่ต้องมีเอกสาร/หลักฐานทางการวิจัยที่ครบถ้วน นอกจากนี้ บริษัทควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ดึงดูดผู้บริโภค รวมทั้งบริษัทของจีนควรจับมือกับผู้นำเข้า จากไทย เพราะจะรู้ข้อมูลว่าผู้บริโภคในประเทศต้องการสินค้าประเภทใด

การแพทย์แผนจีนในฟิลิปปินส์ มีการรักษาด้วยการฝังเข็ม แต่ไม่มีการใช้ยาแผนจีนเหมือนในประเทศไทย โดยมียาสมุนไพร ๑๔ ชนิดที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาล ดังนั้น ผู้ประกอบการที่สนใจนำเข้ายาแผนจีนเข้ามา ในฟิลิปปินส์ควรนำเข้ายาสมุนไพร/แผนดั้งเดิมที่ได้มาตรฐาน และมีงานวิจัยรองรับผลิตภัณฑ์

▪ ตลาดยาแผนดั้งเดิมในแอฟริกา

การแพทย์ดั้งเดิมเป็นที่นิยมในแอฟริกา โดยมีประชากรร้อยละ ๘๐ ที่ยังใช้การแพทย์ดั้งเดิมในการ รักษาโรคและดูแลสุขภาพ อย่างไรก็ตาม ระบบการแพทย์ดั้งเดิมในแอฟริกายังขาดกฎหมายควบคุมการนำเข้ายา แผนดั้งเดิมและการขึ้นทะเบียนยาแผนดั้งเดิม ดังนั้น รัฐบาลจึงพยายามผลักดันกฎหมายเพื่อขึ้นทะเบียนยา แผนดั้งเดิมในแอฟริกา

นอกจากนี้ ภายในงาน Business Matching ได้เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการ นำยา/ผลิตภัณฑ์แผน ดั้งเดิมของตนเองมาประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รู้จักและทดลองใช้อีกด้วย



๓. การศึกษาดูงาน ณ The Traditional Chinese Medicine Science and Technology Industrial Park (GMTCM Park)

GMTCM Park เกิดจากความร่วมมือระหว่างรัฐบาลเขตการปกครองพิเศษมาเก๊า และรัฐบาลมณฑลกว่างตุ้ง ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๔ ในพื้นที่ ๕๐๐,๐๐๐ ตารางเมตร ณ เมืองจูไห่ มณฑลกว่างตุ้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างความเข้มแข็งในการแข่งขันให้กับภาคอุตสาหกรรม และเป็นการสืบทอดการแพทย์แผนจีน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการดูแลสุขภาพ ก้าวไปสู่การเป็นกลุ่มธุรกิจด้านสุขภาพที่ครบวงจร นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์การวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิต การควบคุมคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรอีกด้วย ขณะนี้ อาคารบางส่วนของ GMTCM Park ยังอยู่ในขั้นตอนการก่อสร้าง คาดว่าจะแล้วเสร็จในปีพ.ศ. ๒๕๖๒

อาคารภายใน GMTCM Park ประกอบด้วย สำนักงานใหญ่ อาคารควบคุมมาตรฐานการผลิต อาคารเพื่อการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ศูนย์การแพทย์แผนจีน ศูนย์สุขภาพครบวงจร ฯลฯ



▪ Headquarters building

เป็นอาคารสำนักงานใหญ่ของ Guangdong-Macau Traditional Chinese Medicine เป็นสถานที่วิจัยและพัฒนา จัดแสดงผลิตภัณฑ์ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ขนาดทดลองสำหรับบริษัทที่อยู่ภายใน GMTCM Park เพื่อเพิ่มมูลค่าการให้บริการสำหรับอุตสาหกรรม และเป็นศูนย์ความร่วมมือระหว่างประเทศ โดย GMTCM Park ได้พัฒนาความร่วมมือกับกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาโปรตุเกสในการอบรมการแพทย์แผนจีนและการแพทย์ดั้งเดิม เช่น การอบรมเทคนิคการแพทย์แผนจีน การฝังเข็ม ให้แก่แพทย์และผู้เชี่ยวชาญในการบำบัดโรคในประเทศ โมซัมบิกมากกว่า ๑๐๐ คน



▪ R&D and Testing building

เป็นอาคารที่มีการใช้เทคโนโลยีในการควบคุมคุณภาพและการผลิต ให้บริการตรวจวิเคราะห์การรับประกันคุณภาพของวัตถุดิบสมุนไพร โดยเฉพาะในด้านสารสกัดสมุนไพรและยาตำรับที่ได้รับมาตรฐานยุโรปและจีน

ห้องปฏิบัติการชั้น ๖ เป็นที่ทำการของ Intertek Third-party Test Laboratory ซึ่งเป็นผู้ดำเนินงานให้บริการด้านคุณภาพของโลก โดย GMTCM Park และ Intertek ได้ร่วมกันพัฒนามาตรฐานยาและผลิตภัณฑ์การแพทย์แผนจีน อาหาร เครื่องสำอาง และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนภาคเอกชนในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้สามารถเข้าสู่ระบบตลาดในประเทศจีน ภูมิภาคเอเชีย และทั่วโลกได้ ทั้งนี้ ปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์การแพทย์ดั้งเดิมของมาเก๊า ยังไม่มีการควบคุมคุณภาพการผลิตโดยใช้มาตรฐาน GMP เหมือนประเทศอื่น ๆ

ห้องปฏิบัติการควบคุมคุณภาพการผลิต (Quality Control Laboratory) ชั้น ๔ ซึ่งอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ จะติดตั้งแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๒ และในชั้น ๒ จะมีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Solid Dosage for Workshop) เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถผลิตยาแผนโบราณในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ยาเม็ด แคปซูล ยาลูกกลอน ยาแกรนูล ตามมาตรฐาน EU GMP ซึ่งในปัจจุบัน มีโรงงานในจีน ที่สามารถผลิตได้มาตรฐาน EU GMP ๕ แห่ง โดย ๔ แห่งเป็นของภาคเอกชน และ ๑ แห่งเป็นของรัฐบาล

ตัวอย่างห้องปฏิบัติการภายในอาคารนี้ เช่น

- Inorganic Instrument Room
- Organic Reagent Warehouse
- Inorganic Reagent Warehouse
- Standard Preparation Room
- Cold Storage
- Sample Preparation Room
- Sample Warehouse (Food)
- Sample Reception Room
- Solid Dosage Workshop



สรุป

๑. การประชุม 2018 Traditional Medicine International Cooperation Forum ได้เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้เรียนรู้สถานการณ์การแพทย์ดั้งเดิมและการแพทย์แผนจีนในประเทศจีนและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะแนวโน้มของตลาดโลกที่มีต่อยา/ผลิตภัณฑ์และสมุนไพรจีน ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาทำที่ต่อการพัฒนาความร่วมมือกับจีนภายใต้ยุทธศาสตร์ Belt and Road Initiative ต่อไป และสามารถนำมาต่อยอดพัฒนา/ผลิตภัณฑ์การแพทย์แผนไทยได้ในอนาคต

๒. ผู้บริหารของ GMTCM Park ให้ความสนใจกับบริการด้านการแพทย์แผนไทยเป็นอย่างมาก โดยเสนอจะนำบริการแพทย์แผนไทยมาไว้บริการนักท่องเที่ยวในศูนย์สุขภาพครบวงจรที่กำลังจะเปิดบริการภายใน GMTCM Park แต่อย่างไรก็ดี กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ควรหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการต่างประเทศ ผู้ประกอบการ เพื่อพิจารณาส่วนได้ส่วนเสียของความร่วมมือในอนาคต

จัดทำรายงานโดย
คณะผู้เข้าร่วมประชุม 2018 Traditional Medicine
International Cooperation Forum
๓ ตุลาคม ๒๕๖๑